

Kultur- og likestillingsdepartementet
(sendes via departementets webside)

26.09.2025

Norsk Skuespillerforbunds kommentarer til Høyringsnotat.

Forskrift om Statens kunstnarstipend

Norsk Skuespillerforbund (NSF) er en fagforening og interesseorganisasjon for profesjonelle skuespillere i Norge. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til forskrift om Statens Kunstnerstipend.

NSF har en høy organisasjonsprosent og langt de fleste profesjonelle skuespillere i landet er medlemmer, inkludert studenter. Vår medlemsmasse utgjør pr. i dag omkring 1600 medlemmer. Av disse har 104 fast ansettelse ved et av landets teatre, og 147 har et midlertidig engasjement ved et teater. Det betyr at over 90 % av forbundets aktive medlemmer jobber i det frie feltet, og skaper sin egen arbeidshverdag hvor stipend utgjør en svært viktig kilde til finansiering.

Norsk Skuespillerforbund (NSF) oppnevner Stipendkomitéen for skuespillere og dukkespillere (SKUDU) på forbundets generalforsamling hvert år. Det er 5 medlemmer i vår komité, som er bredt geografisk og faglig sammensatt. Vi legger vekt på å ha medlemmer i komitéen fra alle landsdeler fordi disse har bred kompetanse og har sett forestillinger gjennom året i sitt geografiske område.

Det er mange felles behov på tvers av kunstnergruppene og NSF leverer også et høringssvar sammen med en rekke andre kunstnerorganisasjoner. I det felles høringssvaret gir vi tilbakemeldinger på forvaltning og organisering av ordningen.

NSF har identifisert at Departementet ønsker tilbakemeldinger på enkelte punkter, og vi ønsker også å knytte noen kommentarer til andre deler av teksten der det ikke spesifikt bes om tilbakemeldinger, og som det felles høringssvaret heller ikke kommenterer.

Norsk Skuespillerforbund

Dronningens gate 16, 0152 OSLO

Org.nr. 871096422

Spørsmålene departementet ønsker tilbakemeldinger på:

1

Departementet vil vurdere spørsmålet om høve til fornying, men foreslår ikkje å fjerne høve no. Departementet ber om høyringsinstansane sitt syn på om høvet til fornying bør fjernast. (5.6.4.5 Fornyng av stipend for etablerte kunstnarar)

Stipend for etablerte kunstnere tildeles for ti år. Stipendet kan fornyes for ytterligere ti år etter søknad. Slik fornyelse behandles av utvalget etter innstilling fra stipendkomitéene. Vedtak om fornyelse skal foreligge senest åtte måneder før opprinnelig stipendperiode utløper

Kommentarer: NSF støtter en utredning om anledning til fornyelse. Mens dette utredes, støtter vi departementets forslag om å se på søknadene om fornying i direkte sammenheng med de ordinære stipendsøknadene for året, før fornyelsen kan skje.

2

Departementet ber om tilbakemelding på forslaget om at varaene for kunstnerrepresentantene skal være personlige. (6.2.2 Departementets vurdering)

Kommentarer: Vi støtter forslaget om at varaene for kunstnerrepresentantene skal være personlige. De to Kunstnerrepresentantene og deres to varaer bør være fra ulike deler av kunstfeltet, slik at disse 4 til sammen har bred og ulik kunstkompetanse.

3

Departementet ber om innspel til forslaget om reglar for storleiken på stipendkomitéane og deira saksbehandling, mellom anna

- om det bør vere ein regel om maksimal storleik på komitéane
- om det bør vere reglar om stipendkomitéane sin tidsbruk i forskrifta, eller om løysinga med ein instruks frå utvalet eller ei anna løysing er betre
- om departementet sitt forslag til avgrensingar i kor mange komitémedlemmer som kan vurdere ein søknad, er treffsikker

(6.3.4.2 Storleiken på stipendkomitéane og saksbehandling)

Kommentarer til hvert av punktene:

- om det bør vere ein regel om maksimal storleik på komitéane

Departementet meiner praksisen der kunstnarorganisasjonane sjølv avgjer storleiken på komitéane og kor omfattande saksbehandlinga skal vere, ikkje kan vidareførast. De vil fastsette

størrelsen, tilpasset søknadsmengde og særlige trekk ved kunstnergruppen. Departementet legg til grunn at utvalet bør ha dialog med organisasjonane som oppnemner komitéane, før dei fattar avgjersle.

Kommentar: NSF oppnevner 5 medlemmer til komitéen, fordelt på skuespillere fra hele landet, med personlige varaer. Dette antallet mener vi er hensiktsmessig for at vår komité skal kunne dekke forestillinger som vises landet over, og at den mest mulig er sammensatt for også å ivareta faglighet innen ulike scenekunstuttrykk. Alle 5 komitémedlemmer leser alle søknadene. Vi ønsker å fortsette som før med dette som vi mener er et godt og begrunnet antall for vår komité, og vi ser det vil falle inn under en slags normal når komitéene varierer fra 3 til 13. Kulturrådets fagutvalg har mellom 4 og 9 medlemmer, Fond for lyd og bilde 3-4 medlemmer. Når det nå foreslås at en søknad ikke skal vurderes av mer enn 6 komitémedlemmer er vi innenfor forslaget og kan støtte forslaget for vårt fagfelt sin del. Men vi mener for øvrig det er hensiktsmessig at den enkelte organisasjon selv bestemmer komitéstørrelsen og organisering av innstillingsarbeidet utfra sin erfaring.

- om det bør vere reglar om stipendkomitéane sin tidsbruk i forskrifta, eller om løysinga med ein instruks frå utvalet eller ei anna løysing er betre

Departementet foreslår ikkje reglar for tidsbruk i stipendkomitéane. Departementet foreslår i staden at utvalet gir ein instruks med slingringsmon om forventa tidsbruk per søknad frå kvart komitémedlem. Eit utgangspunkt ligg fast: Stipenda blir gitt på bakgrunn av søknader. Sjølv om stipenda blir gitt til kunstnarskap, er det ikkje nødvendig å skaffe seg total oversikt over heile kunstnarskapet fram til søknadstidspunktet for å gi innstilling. Det kan vere nødvendig å lese, sjå eller høyre heile eller delar av verk, men tildelingane må basere seg på søknadene.

Kommentar: SKUDU får en del vedlegg som videoer og bilder i tillegg til søknadene. Noen ganger vil komitémedlemmer søke også annen info for å belyse kunstnerskapet. Noen søknader tar lengre tid å vurdere enn andre. Både NSF sentralt og komitéen har etterlyst noen retningslinjer på hvor lang tid det gjennomsnittlig bør brukes på hver søknad, uten at det går ut over kvaliteten av arbeidet. Alle 5 komitémedlemmer leser alle søknader og diskuterer dem i plenum på tildelingsmøtene, på denne måten vil noen ha brukt mer tid enn andre på enkeltsøknader, men til sammen har komitéen god oversikt. Komitéen for skuespillere og dukkespillere ligger nok i et slags mellomstilt her også, og vil ligge innenfor slingringsmonnet som foreslås. Vi ser fordelene av å få noen løse rammer for komitéens tidsbruk. NSF savner noen generelle retningslinjer for hvordan komitémedlemmene skal honoreres. Økonomien er hvert år en diskusjon, og her kunne vi ønske en felles «stykkpris» per søknad som setter rammer for ressursbruken.

- om departementet sitt forslag til avgrensingar i kor mange komitémedlemmer som kan vurdere ein søknad, er treffsikker

Kommentar: Vi ønsker å videreføre mulighetene til å kunne ha samme antall og geografiske sammensetning av komitéen som vi har opparbeidet oss god erfaring med. Se ellers svar gitt over om størrelse på komitéene.

4

Departementet ber om tilbakemelding på forslaget til reglar om rett til oppnemning av medlemmer i stipendkomitéane. (6.4.2.4 Departementets forslag)

Kommentarer: Departementet foreslår: *Medlemmer av stipendkomitéane blir oppnemnde av organisasjonar som representerer ein betydeleg del av dei yrkesaktive kunstnarane i den aktuelle kunstnargruppa. Utvalet for Statens kunstnarstipend oppnemner medlemmer av stipendkomitéen for andre kunstnarar.*

For vår del er det (pr. nå) ingen tvil om hvilken organisasjon som representerer skuespillere og dukkespillere. Og vi kan slutte oss til forslaget.

5

Departementet ber om tilbakemelding på forslaget om å endre årshjulet, særleg med tanke på når søknadsfristen bør vere. (6.8 Årshjulet for søknadsbehandlinga)

Kommentarer: Departementet foreslår at fristen for å søke settes til medio august. Dermed kan stipendkomitéene behandle søknadene fra september til november, og utvalget/Kulturdirektoratet saksbehandler i desember. Utvalget kan dermed antakelig fatte vedtak om tildeling i januar, og sende ut utbetalingene i februar.

For kunstnerne er dette en stor fordel, for det vil innebære at utbetaling kan skje to til fire måneder tidligere enn i dag. Vi har tidligere tatt til orde for å endre årshjulet fordi vi har fått tilbakemeldinger fra skuespillere på den planmessige utfordringen ved at de får tildelt stipend midt i tildelingsperioden. Vi har meldt inn at det er ønskelig med bedre koordinering mellom tildelingen av stipend og starten på stipendperiode.

Dette ønsker NSF også å knytte noen kommentarer til:

DIVU: Nå foreslås det at kunstnere også uten utdanning kan søke støtte dersom de er tidlig i en etableringsfase. Aldersgrensen på 35 år blir ikke lenger stående.

Kommentar: Her er det velkomment med endringer og presiseringer. Vi støtter en navneendring til etableringsstipend for unge kunstnere. Stipendet har vært knyttet opp mot avsluttet utdanning, som for vår komité har vært lett å vurdere om faller innenfor eller utenfor ordningen. Nå foreslås det at kunstnere også uten utdanning kan søke støtte dersom de er tidlig i en etableringsfase.

Det vil innen vårt kunstfelt åpne opp for unge som uten utdanning er i gang med en skuespillerkarriere. NSF har en del svært unge medlemmer som arbeider som skuespillere, og barn langt ned i alder får medlemskap hos oss da mange barn og unge arbeider profesjonelt innen teater, film, TV, dubbing. Når kravet om utdanning utgår så må vi kanskje tenke på å avgrense nedover i alder? Vi mener de som skal få innvilget kunstnerstipend bør være myndige og at dette bør presiseres.

Vi ser at disse problemstillingene er aktuelle her:

- skal de med utdanning prioriteres over de uten? De med 3 års utdanning vil virke mer modne enn de helt ferske.

- når skal man søke? Tidligere var det søknadsfrist det året man sluttet utdanning, (eller året etter for MA) Kan man nå vente noen år etter utdanning og heller søke da? Fordelen med det vil være at man har litt mer klarhet i retning for kunstnerskapet.

- nå som alle kunstnergrupper skal få mulighet til å søke DIVU, vil potten til fordeling bli mindre på de kunstnergrupper som har hatt DIVU? Her må det tilføres friske midler!

DIV. Departementet foreslår å videreføre gjeldande rett og praksis for diversestipend. Departementet meiner likevel at lista med døme over kostnader er unødvendig.

Kommentar: Vi vil påpeke at listen har vært nyttig for SKUDU, eksemplene gitt der har gitt en viktig pekepinn på hvilken type kostnader eller områder som støttes. At det etter en oppramsing har stått osv., har for vår komité åpnet for at også liknende punkt kan dekkes, dette har både gitt eksempler som har vært nyttige, samtidig som det har åpnet opp for at også annet kan støttes.

- *Departementet foreslår å erstatte lista med ein regel om at diversestipend kan bli gitt til å dekkje «konkrete kostnader knytt til den kunstnarlege verksemda».* Vår komité vil savne den lille, men nyttige listen.

Bo- og virkekrav videreføres, men neste ledd endres noe: *Det kan gjerast unntak frå første ledd dersom søkjaren si verksemd har innverknad på kunst- og kulturlivet i Noreg.*

Kommentar: Vi støtter videreføring av bo- og virkekravet. Men det neste leddet i setningen, som er noe endret, kan få innvirkning på slik vår komité har vurdert skuespillere som jobber i utlandet. Mange skuespillere har jobber periodevis i utlandet som ikke direkte har noen innvirkning på kunst- og kulturlivet i Norge. Ofte vurderer vår komité likevel å avvike fra bo- og virkekravet fordi de er norske «ambassadører» som inspirerer andre skuespillere til internasjonale karrierer, og når de også jobber i Norge vil de bringe erfaringer med seg som andre ikke har. Dette gjelder særlig filmskuespillere. Det kan være gode grunner for å tildele disse stipendene, men med ny ordlyd kan det bli vanskeligere.

Funksjonstid i utvalget: Departementet har vurdert ei grense for kor lenge ein person kan sitje i utvalet. Det er viktig at medlemmene blir skifta ut med jamne mellomrom for å hindre at eit bestemt kunstsyn fastnar i utvalet. Departementet balanserer omsynet til kontinuitet og behovet for

utskifting ved kvar ny oppnemning. Departementet meiner difor at det ikkje er behov for reglar om maksimal funksjonstid. Departementet foreslår at utvalet blir oppnemnt for inntil fire år av gongen, med høve til gjenoppnemning.

Kommentar: Vi mener 2 perioder bør være maksimal funksjonstid i utvalget, altså 8 år, og ikke med muligheter for flere perioder. Viktigere med utskifting enn med kontinuitet, det ene er et administrativt behov, det andre et behov for at kunstneriske vurderinger ikke blir sannheter som setter seg. Kunstfeltet er i stadig endring og utvalget må ikke havne i satte diskusjonsspor. Utvalget må gjenspeile de ulike kunstgrener, og utskifting er viktig også for at ikke enkelte kunstretninger får for stor makt. Vi er derfor uenige i et det ikke er behov for regler om maks funksjonstid.

Sekretariatet. I sammenheng med «... bekymringen som flere av organisasjonene har knyttet til forslaget om at det skal utarbeides en plan for å overflytte alle sekretariatsfunksjoner knyttet til Statens kunstnerstipend til Kulturdirektoratet. Og: Departementet foreslår at Kulturdirektoratet får møte-, tale- og referatrett i komitémøta.

Kommentar: Dersom Kulturdirektoratet skal ta over ansvaret må de være godt forberedt så ikke overføringen medfører ulemper. Vi stiller oss bak: -I tillegg er det viktig at den lange erfaringa og kompetansen som er bygd opp i organisasjonane som har sekretariat i dag, ikkje går tapt i ei forhasta overføring. Kulturdirektoratet må ha tett dialog med dei organisasjonane dette gjeld, om når og korleis overføring skal skje.

Vi har også tidligere kommentert mht. observatør: Vår komité hadde en observatør til stede under siste års komitémøter som en test på en mulig ny ordning. Fordi komitéen tar forskriften og taushetspliktkravet på største alvor skapte det usikkerhet å ha en person til i rommet som ikke var klarert for dette. Hensikt og formål for observatøren framstod også som uklart. Når det foreslås at dette skal bli en permanent ordning, må retningslinjer foreligge. Komitéen har svært strengt tidsskjema for å komme igjennom diskusjoner omkring alle søknader og begrunnelser, og har ikke ekstra tid til å imøtekomme en ekstra person, slik man normalt vil gjøre ved besøk. Skal observatøren ha talerett og vil taleretten da kunne brukes til faglige uttalelser, eller vil det kun begrenses til f.eks. å fortolke retningslinjer? Hvis observatøren skal forstå arbeidet i en komité - framgangsmåten til komitéen og eventuelle punkter komitéen setter som viktige for sitt arbeid – så bør de også delta på forberedende møter i forkant av komitéarbeidet.

Per Emil Grimstad
Forbundsleder i Norsk Skuespillerforbund